

TARUPETTÄI

KARULA RAHVUSPARGI INFOLEHT nr. 34

kevad 2008

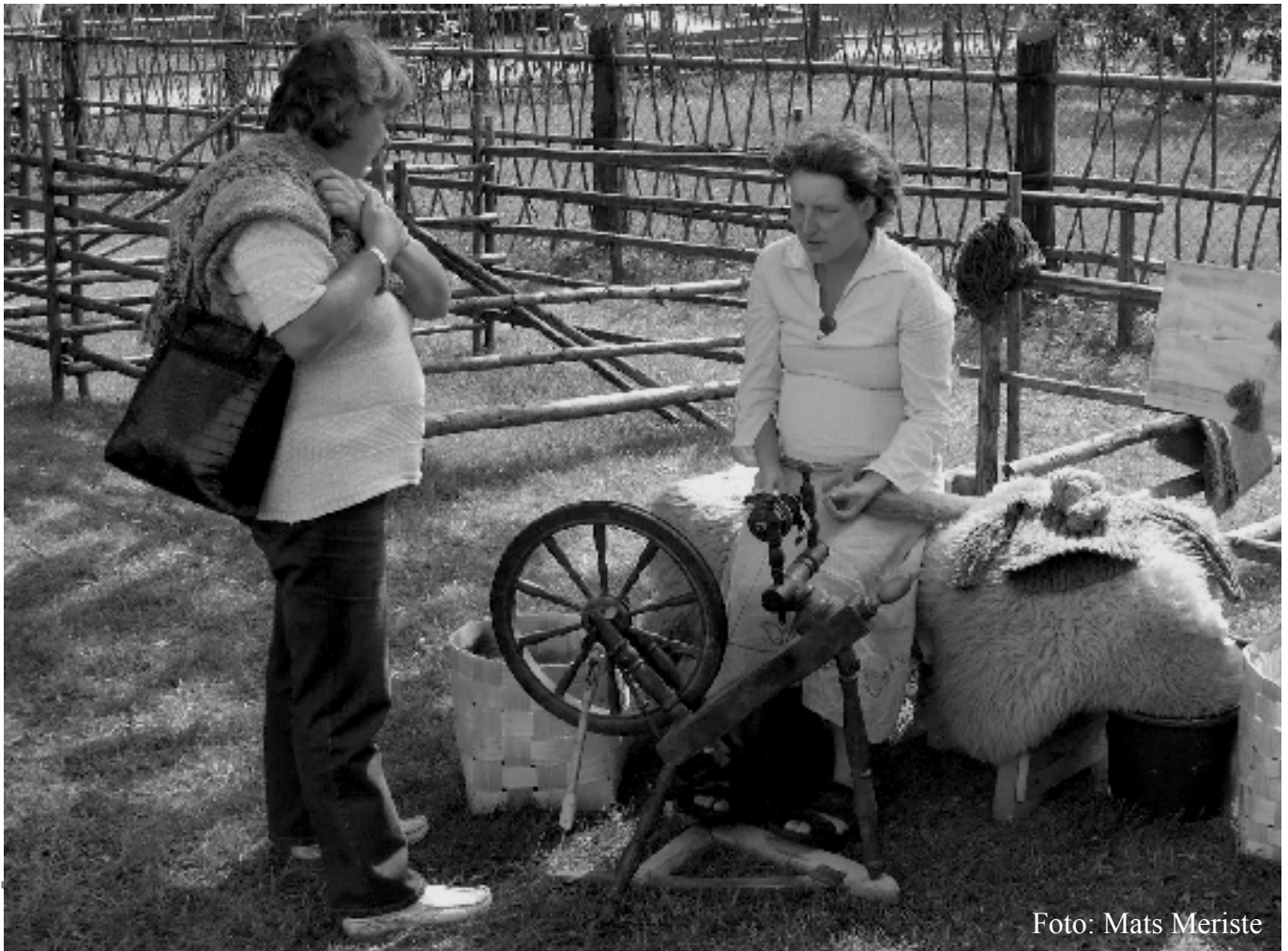

Foto: Mats Meriste

Kultuuripärandi edendamine rahvusparkides hakkab kohalikele tulu tooma

Karula rahvusparki põhieesmärgiks on Lõuna-Eestile iseloomulike metsa- ja järverikaste maastike, pinnavormide, looduse ja **kultuuripärandi** ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse säilitamine, kaitsmine, taastamine, uurimine ja **tutvustamine** ning kaitsealuste liikide kaitse.

Kultuuripärandi ja rahvuskultuuri tutvustamine on ka teiste Eestimaa rahvusparkide põhieesmärkides kirjas. Selle eesmärgi täitmiseks on aga alati nappinud nii inimesi kui ka rahalisi vahendeid.

Käesolevast aastast muutub olukord kultuuripärandi valdkonna rahastamisel kardinaalselt.

Nimelt leidis Brüsselis Euroopa Liidu Nõukogu juures tegutsev rahvuskultuuride komisjon, et lood eespool mainitud valdkondade arendamisega on kehvad ja seda eriti uute liikmesriikide osas. Kibekiirelt töötati välja meetmed olukorra parandamiseks ja leiti neile ka rahaline kate.

(lugu jätkub „Tarupettäi“ aprillinumbri lk. 2)

Kõik soovijad saavad õppida võru keelt

Milliseid muutusi toob RMK reform siiakanti?

Haabsaare raamatukogul on uus hoidja – saame tutvavaks!

Tagasivaade möödunud aasta tegemistele

...(jätkub esikaanel alanud artikkel „Kultuuripärandi edendamine rahvusparkides hakkab kohalikele tulu tooma)

Otstarbekaks peeti arendada rahvuskultuuri ja kultuuripärandi tutvustamist just olemasolevate rahvusparkide baasil, sealjuures maksimaalselt kaasates kohaliku elanikkonda. Iga rahvusparki jaoks kinnitati teema, millele peaks rohkem rõhku panema. Näiteks Lahemaa rahvuspark peab tutvustama rannakalurite elu, Soomaa rahvusparkis näidatakse aastaringi nõndanimetatud viiendat aastaaga-üleujutust. Selleks ehitatakse Soomaal ligi 100 km² suurune polder, kuhu pumbatakse pidevalt vett juurde ning inimesed tegutsevad sellel aasta läbi nagu tõelise suurevee ajal.

Karula rahvusparkile valiti tutvustavaks teemaks traditsioonilised talutööd Lõuna-Eestis.

Peame rahvusparki külalistele näitama vilja külvamist, rehepeksu, lehmälüpsi, sõnnikuvedu ja lõngaketramist. Kõik tegevused peavad toimuma aastaringiselt ja niioelda iga ilmaga. Probleeme võiks eeldada vilja külvamisel talveajal, kuid tundub, et loodus on meie poolel – kliima ju soojeneb. Füüsiliselt kõige raskem ja mustem saab olema ilmselt sõnnikuveo talguliste grupil. Tuleb ju pärast turistide lahkumist sõnnik järgmise korra tarbeks uuesti põllu pealt kokku

korjata. Aga sel grupil saab olema ka kõige suurem teenistus – talvisel ajal võib tasu ületada isegi riigikogulase sissetulekut.

Rahvuskultuuri ed(t)endajate Karula rahvusparki gruppi vajatakse lehmälüpsjaid, ketrajaid, sõnnikuveolisi, käsitsi külvajaid ja rehepeksjaid. Kandidaadilt eeldatakse head stressitaluvust ja rahulikku meelt. Nõutav on ka hea alkoholitaluvus, eriti nendel, kes kavatsevad kaasa lüüa rehepeksu ja sõnnikuveo talgudel.

Nõutav on väga vähesel määral inglise, soome, rootsi, saksa ja läti keele oskus. Näiteks sõnnikuveoline peab oskama eelpool mainitud keeltes öelda sõnu *tõsta, viska, vala välja ja anna pudel edasi*.

Kandideerijatel palume CV ja koos avaldusega tuua Karula rahvusparki kontorisse 1. aprillil 2008.a.

Sooviavaldused tuleb tuua isiklikult, sest kõigi kandidaatidega vestleb Karula kontoris ka Euroopa Liidu rahvuskultuuri komisjoni volinik Matthias van der Warthemaelth. Järjekorras ootamist aitab vältida eelnev registreerumine telefonil 529 0388.

LKK Põlva-Valga-Võru regiooni kultuuripärandi kaitse spetsialist

TASUB TEADA

Looduseuurijate päev toob Planeet Maa Aasta teemad Karulasse

Sel suvel 28.-29. juunil toimub Karulas **31. Eesti Looduseuurijate Päev**, mis kuulub ka UNESCO Rahvusvahelise Planeet Maa Aasta ürituste sarja. Laupäeval 28. juunil kuuluvad ligi paarsada osalejat Lüllemäel ettekandeid teemal “Planeet Maa: globaalsed ja regionaalsed probleemid” ning pühapäeval 29. juunil tutvutakse Karula rahvusparkis planeet Maa krimpsulise pinna, vaatamisväärsuste ja loodushariduse edusammudega. UNESCO Rahvusvahelise Planeet Maa Aasta üritusi korraldatakse 68 riigis.

Eesti Looduseuurijate Selts on 1853. aastast järjepidevalt tegutsenud organisatsioon, mis aitab kaasa Eesti looduse uurimisele ja loodushoiu ning loodushariduse edendamisele Eestis. Selts ühendab ligi poolteist tuhandet loodusteadlast ja loodushuvilist.

Lisainfot saab: www.planeetmaa.org; Eesti Looduseuurijate Selts www.elus.ee, 7341935.

Ivar Puura ja Pille Tomson korraldustoimkonna liikmed

Natura metsade toetusega endiselt segased lood

“Maaelu arengukava 2007-2013” järgi on ette nähtud võimalus maksta EL-i toetust Natura 2000 metsade omanikele. Kavandatud toetuse määr on piiranguvõõndis ja hoiualal 940 ning sihtkaitsevõõndis 1720 krooni hektari kohta aastas. Kompenseeritakse metsast saamata jäävat tulu, mis tuleneb metsade majandamise piirangutest Natura 2000 alal. Saamata jääva tulu arutamise aluseks võetakse Natura 2000 metsaalade metsaressursi keskmine väärtus, mille alusel arvutatakse keskmine eeldatav aastane tootlus, mida siis kompenseeritaksegi omanikele. Natura metsade toetus on põhimõtteliselt hüvitus selle eest, et

metsaomanikud Natura alal täielikult või osaliselt metsa majandamisest loobuksid.

Algselt pidi meede avanema juba mullu, kuid lükati edasi 2008. aastasse. Kindlat otsust antud meetme avamise kohta pole siiski endiselt. Keskkonnaministeerium ja Põllumajandusministeerium töötavad selle nimel, et käesoleva aasta maikuuks saaks siiski esimesed taotlused vastu võtta. Siis tutvustame ka toetuste saamiseks esitatavaid nõudeid.

Taavi Tattar metsahoiu spetsialist

Loodushoiutoetustest 2008. aastal

Ka sellel aastal toetatakse poollooduslike koosluste hooldamist ja taastamist. Samuti makstakse toetust ka tarade rajamiseks.

PRIAle esitatavate taotluste puhul tuleb **hooldamise** toetuse taotlus kooskõlastada LKK-s. Sellest aastast saab poollooduslike koosluste hooldamise toetusi tingimusel, et **hooldustöid tehakse 5 aastat**. Neil, kes juba eelmisel aastal taotlesid poollooduslike koosluste hooldamise toetust, loetakse 5 aastast kohustust tagasiulatuvalt eelmisest aastast. Selle kohta saatis PRIA ka vastavad teated.

Kui Teie kinnistule või renditavale kinnistule jääb poollooduslik kooslus ja Te soovite seda hooldada, siis tuleb tulla LKK kontorisse, kus loodushoiu ja -toetuste spetsialist annab taotlusele LKK poolse kinnituse. Seejärel tuleb minna PRIA kontorisse, kus tegeleb asjaga edasi juba PRIA vastav spetsialist. LKK roll piirdub toetuste edasisel menetlemisel ainult PRIA valimisse sattunud alade kontrollimisega ja hooldatavate alade muudatuste kooskõlastamisega.

Selleks, et teada saada, kas Teie poolt taotletavale alale jäävad poollooduslikud kooslused,

tuleks võtta ühendust LKK loodushoiu ja -toetuste spetsialistiga. Teavet on võimalik saada ka telefonitsi.

Toetust poollooduslike koosluste **taastamiseks** ja **tara rajamiseks** saab taotleda LKK kaudu. Kuna nende toetuste määramist reguleeriv määrus on muutmisel, siis ei ole veel taotluste vastuvõtmise algusaeg teada, anname selle kohta veel täiendavat infot.

Tarade ehitamise toetust hakati maksma alates 2003. aastast ja seega hakkab esimestel toetusega ehitatud taradel 5 aastat täis saama ning on võimalik uuesti samadele aladele tara rajamise toetust taotleda. Võssa kasvanud niitudele on võimalik taotleda toetust taastamiseks.

Loodushoiu ja -toetuste spetsialist on LKK Põlva-Valga-Võru regiooni **Karula kontor**is **Ähijärvel neljapäeviti kella 9.30- 16.00**. Ühendust saab ka telefonidel 5340 8012 ja 766 9296 ning e-kirjaga aadressil jan.ruukel@lk.ee

Meeldivat koostööd soovides,
Jan Ruukel
loodushoiu ja -toetuste spetsialist

Haabsaare raamatukogul on uus juhataja

„Tarupettäi“ käis külas Haabsaare raamatukogu uuel juhatajal Evi Kallasel tema esimesel tööpäeval 6. märtsil ja tegi oma lugejate jaoks väikese intervjuu.

Saame siis kõigepealt tutvavaks. Kust pärit olete ja millega varem tegelesite?

Evi Kallas: Pärit olen Tsoorust, vanemad ka sealt-seega Võrumaa juurtega. Kaika külas, kus elame, on Mardi vanemate kodu. Peres on kaks last – Siret käib 9.klassis ja Veiko 11.klassis. Varem töötasin postiljonina.

Kõik kipuvad ikka linna, kuidas siis teie pere maale on jäänud?

E.K: Kumbki meist ei taha linnas elada ja siin on meie kodu.

Kas loomi olete ka pidanud?

E.K: Kunagi kasvatasime lambaid, siis sai ka palju käsitööd tehtud. Lehmad ja sead on ka olnud. Praegu on meil minihobune, kes peagi varssub.

Millega teile meeldib vabal ajal tegeleda?

E.K: Loen meelsasti, peamiselt armastusromaane ja naistekaid. Käsitööd meeldib ka teha – kõige rohkem kududa ja heegeldada. Spordiga väga head suhted ei ole, võistlemine ei kipu, aga suusad saab ikka talvel alla.

Kas koolilugemisvarast ka midagi meeldis?

E.K: „Meister ja Margarita“ meeldis. Kivirähu „Rehepapp“ on ka väga hea raamat.

Evi koos minihobusega.

Foto: Lilian Freiberg

Millised on edasised plaanid raamatukogus? On tulemas üritusi või muutusi ajakirjade-raamatute tellimises?

E.K: Esimesel tööpäeval on veel vara muutustest rääkida. Raamatutest ja ajakirjadest tellin ikka seda, mida rahvas lugeda tahab. Plaanis on ka ennast raamatukogunduse vallas täiendada. Hetkel veel omale mingeid lisakohustusi ei julge võtta, sest enne tuleks sisse elada ja vaadata kuidas läheb.

Uudistamas käisid Lilian Freiberg ja Kaili Preismann

Karula Hoiu Ühing kutsub võru keelt õppima!

Hoiühingus on mitmeid Karula kandist hoolivaid inimesi, kes ise tegelikult mujalt pärit. Kui siin põliselt elanutel on võru keel emapiimaga kaasa saadud ja lapsepõlvest kõrvus kõlisenud, siis uusasukaile see nii loomulik polegi. Keelekeskkond pole paraku ka enam see, mis varem – paljud kõnelejad on lahkunud igavikku, kirjakeelele vastatakse viisakalt kirjakeelega ja nii võibki oma elu paigapäälset keelt oskamata ära elada. Aga meie nii ei taha. Sestap palusime võrukeelsel kirjamehel Jüvvä Sullõvil meile võru keelt õpetada. Tema oli õnneks kohe päri, hoolimata suurest töökoormusest Tartu Ülikooli juures ja Kaika Suveülikooli rektorina.

Niisiis õpib Karula Hoiu Ühingu rahvas võru keelt järgmistel kevadistel nädalavahetustel:

alustame juba 30. märtsi hommikul kell 10 ja õpime pärastlõunani.

Teine „koolipäev“ on 5. aprillil, lõpetame algajate kursuse 12. aprillil.

Kui esimese kursusega toime saame, siis vast võtame edasijõudnute tunnid kah ette. Aga sellest täpsemalt siis, kui oleme edasijõudnuteks saanud.

Miks ma keeletundide ajad nii täpselt siia üles sehkendasin? Eks ikka seepärast, et **kõik, kes asjast huvitatud, saaks ka „reele hüpata“, olgu või poole sõidu pealt.** Ei pea selleks sugugi ühingusse kuuluma, piisab kui on oma keele vastu huvi.

Infot keelekursuse kohta saab tel 510 0490
Liilia Tali

RMK reformi mõjudest Karula mail

Eesti riigimetsadega tegeleva Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) reformist on ajakirjanduses sel kevadel palju juttu olnud. Kuidas reform Karula kanti mõjutab, uuris „Tarupettäi“ toimetus RMK juhatuse liikmelt TIIT TIMBERGILT. Karula rahvusparki jääb seniste Antsla ja Taheva metskondade maid.

Kui palju jääb siia alalisi töökohti ja mida need inimesed tegema hakkavad?

Küsimusele töökohtade arvu osas Antsla kandis lõplikku vastust hetkel veel ei ole. Uues juhtimisstruktuuris vajalikud ametikohad pannakse paika märtsikuu lõpuks ja töötajate RMK sisene valik toimub aprillikuu algul.

Tulevast tööjaotust raietöödel võib selgitada järgneva näitega: RMK Võrumaa metskonna Antsla metsandiku metsnik eraldab raielangid, märgib seemne- ja säilikpuud, esitab töö teostamise nõuded ning annab tööobjekti teostamiseks üle RMK Kagu regiooni Antsla piirkonnas töid korraldavale tootmise tööjuhile. Tööde lõpetamisel võtab metsnik raielangi nõudliku pilguga vastu. Analoogne saab olema tööjaotus ka metsakasvatustööde (metsa uuendamine ja hooldamine) osas, aga siis on metsniku partneriks juba RMK Kagu regiooni Antsla piirkonnas tööde teostamist korraldav metsakasvatuse tööjuht.

Mis saab peale reformi Antsla ja Taheva metskonna hoonetest?

Antsla metskonna hoone jääb täitma RMK toimimiskeskuse rolli. Sinna saavad oma töökoha/töölaua tulevase RMK Võrumaa metskonna metsnik ja

seal juba hetkel töötav RMK piirkondlik metsakorraldaja. Ilmselt jääb sinna ka mõne metsa majandamist organiseeriva tööjuhi koht. Võib tekkida vajadus paigutada ka RMK Valgamaa metskonna ühe metsniku töökoht Antsla kontorisse.

Senise RMK Taheva metskonna kontori edasise kasutamise osas hetkel ideid ei ole. Kindlasti räägime sellel teemal RMK puhkemajanduse inimestega ja Keskkonnaministeeriumi teiste allasutustega, näiteks LKK-ga – millised on nende vajadused hoonete järele. Alles seejärel vaatame üle kontorihoone müügi küsimuse.

Kuidas tagatakse metsavalve?

Omanikujärelevalve kohustus on kõigil RMK töötajatel. Ka uues struktuuris jääb see kohustus mõlemale poolele – metsa haldajatele so metskondade töötajatele ja metsa majandajatele so regioonide töötajatele. Oleme ka oma töövõtjate lepingutesse kirjutanud punkti, mis kohustab neid informeerima, kui metsas kahtlast tegevust näevad. Suuremas plaanis on metsavarguste teema tänu Eesti majanduslikule arengule ja riigi paremale toimimisele (Maksuamet, Keskkonnainspeksioon jt) oma teravuse minetanud. Ma ei näe, et see teema sama teravalt, kui 90.-ndatel aastatel, taas kerkib.

Mida reform looduskaitse jaoks muudab?

Usun, et reform muudab RMK juhtimisstruktuuri looduskaitse jaoks selgemaks. Võrumaal – Valgamaal on siis üks kindel partner, kellega teemad selgeks rääkida ja selleks on RMK maakondlik metskond. Teise aspektina toon esile, et ümberkorralduste käigus

palkame oma inimeste seast üle Eesti puhkemajanduse suunal ca 15 töötajat, kes hakkavad valdavalt täitma loodusvahi ülesandeid. Nende töötajate ülesanne saab olema hoolimatu ja lagastava puhkaja (kahjuks seda kohtab) ohjamine RMK puhkealadel. Selleks saavad nad ka keskkonna abiinspektori staatuse.

Kas kohalik inimene saab ka edaspidi pöörduda küttepuid või palgi ostmisesooviga endisesse kohaliku metskonna hoonesse?

Küttepuid ja palgi ostu võimalused jäävad. Anname sellest maakonnalehtedes teada, kuidas see uues struktuuris täpselt korraldatud saab – kuhu ja

kellele helistada, et kogus ja arve saatmine kokku leppida. Liigume turustuse skeemi juurde, kus küttepuid hakkame müüma ainult nn ostja platsi tingimustel. See tähendab, et 3 meetrine küttepuid müüakse koos transpordiga ja ostetud puud tuuakse RMK poolt ostja määratud kohta.

Kas ka edaspidi jääb kohalikul väike-ettevõtjal võimalus saada tööd riigimetsast?

Kindlasti jääb. Metsameeste põhiprobleem on täna, et noorendike hooldamist ja harvendusraieid tuleks teha senisest rohkem, jätkuks selleks vaid tegijaid. Oleme väga huvitatud metsas töötajate arvu suurendamisest.

TEGEMISI

Mida uut on sel aastal oodata Karula rahvuspargis?

Käesoleval aastal pannakse Karulas laagrikohtadesse külastajate jaoks üles infotahvlid käitumisjuhiste ja vajalike telefoninumbritega. Samuti saavad tähistatud liikumistõkkes.

Hooaja alguseks saab oluliselt uuendatud senine Tornimäe matkarada Rebäsemõisa külas Tornimäe läheduses, mis hakkab kandma nime **Rebäse**

maastikurada.

Käesoleval aastal on teadlaste tähelepanu all Karula rahvuspargis kasvavad käpalised. Samuti uuritakse rahvuspargis olevate järvede elustikku, et hinnata nende veekogude väärtust ja seisundit.

Olivia Till
loodusharidusspetsialist

Kaikamäe uudised

Kevadel täitub kaheksa aastat MTÜ Kaikamäe asutamisest. Selle aja jooksul on tehtud palju tööd koolimaja ja ümbruse korrastamisel, aga lõppu pole veel näha.

Möödunud aastal valmis puurkaev koos puhastusseadmetega. Raha töödeks saadi KIK-lt ja vallavalitsuselt. Hollandlaste fondi „Päikeselill” abil remonditi köök ja muretseti kaasaegne köögisisustus. Nüüd on võimalik Kaikamäel katta laud 80-le inimesele.

Kaikamäe on olnud meie kandi suusakeskus, nii said Kohaliku Omaalgatuse Programmi abil rajatud uued suusarajad pikkusega 2 km ja 3 km. Kahjuks jäi talv saabumata, aga loodame, et see on investering tulevikku.

Tänavu on plaanis ümber koolimaja rajada korralik haljastus. Samuti esitasime PRIA-le taotluse koolimaja II etapi renoveerimise rahastamiseks. Hoiame põialt, et vastus tuleks positiivne. Suvega peaks saama ka selgeks, mis saab lagunevast kirikust, kas see lammutatakse või taastatakse osaliselt. Nii on vähemalt kirikuisade plaanid.

Suvel selgub ehk Kaika kiriku edasine saatus. Foto:arhiiv

kuues ja karikat kaitseb Antsla võistkond. Ka **Antsla valla suvine spordipäev** toimub nagu ikka Kaikamäel. Nende ürituste kuupäevad pole veel paigas.

Et iga-aastane võru keelt ja kultuuri tutvustav **Kaika Suveülikool** toimub seekord jälle Kaika koolimajas, on MTÜ Kaikamäel ka selle ettevalmistustega käed tööd täis.

Suvi tuleb Kaikamäel täis põnevaid üritusi. **Jaanitulele 23. juunil** tulevad külla Rein Laaneorg ja ansambel „President”. Koostöös naabritega Karulast toimub taas **Karula-Kaika triatlon**. Väga populaarsed on **Kaikamäe karikavõistlused võrkpallis**. Erinevatel aastatel on osalenud kuni kümme võistkonda. Tänavune turniir on

MTÜ Kaikamäe

Spordiklubi Karula 2008.a. plaanid

Jätkame traditsiooniks kujunenud tervisesporti propageerivate üritustega.

10. mail on kavas **Tollari järve jooks** ning esimene so **kevadine etapp kolmeosalisest käimise sarjast**. Tollari järve teeotsast on start jooksule avatud kell 13.00, korraldaja Valev Sisov (526 920), ja käimisele 13.30 - 14.00, korraldaja Urmas Pai (5388 8409).

Maist kuni augustini iga kuu viimasel reedel on taas kavas läbi viia **rattasõidud**. **Esimene etapp toimub 30 mail**. Laste start kell on 17.00 Lüllemäe Põhikooli staadionil ja põhistart 19.00 Lüllemäe kultuurimaja juures. Korraldajad on põhidistantsil Margus Muttik (5293 1379) ja lastesõidul Kaidi Mändla (5345 6069).

Koostöös MTÜ Kaikamäega on kavas **05. juulil** läbi viia **Karula-Kaika triatlon** Õdri ja Mähkli ümbruses. SK Karula poolne korraldaja Henno Peegel (516 1479).

26. juulil jätkub käimise sari üritusega "Karula suvi".

16. augustil toimub **Karula valla spordipäev**. Võistlused laste ja täiskasvanute vanuseklassides algavad Lüllemäe Põhikooli staadionil kell 11.00. Korraldaja on Urmas Pai.

Käimise sarja viimane etapp "Karula sügis" toimub **29. septembril**.

26. oktoobril kell 11.00 algab pallipäev – **Karula karikas võrkpallis**. Toimumise koht on Valga spordihall ja korraldaja Valev Sisov.

Kõikide võistluste kohta täpsustatakse veel andmeid ning enne iga üritust pannakse reklaam kas Karula valla kodulehele või aadressile valgamaa.ee ning infotahvlile Lüllemäel. Iga võistluse kohta saab täpsemat infot ka otse korraldajalt.

Häid spordielamusi,
Henno Peegel
SK Karula

Metsamoori Perepargi tegemistest

Metsamoori Perepargi talud ootavad kevadretkedele nii lapsi kui täiskasvanuid. Gruppe võtavad vastu Metsamoori kodu, Mesila, Kaanikoda ja Kivi-seenekoda. Külastajad ei pea muretsema, kui Perepargis ka juba korra käidud, sest igal aastal lisandub midagi uut ja huvitavat. Käib ka juba

registreerimine suvistes naiste- ja perelaagritesse.

Metsamoori Varasalv jätkab sel aastal taas tervislike loodustoodete valmistamist ja müüki. Põhilisteks toodeteks on seebid, salvid, soolad ja savid, kuid ka kõikvõimalikke muid kingitusi saab meilt tellida ja osta.

Irje Karjus

Tagasivaade 2007. aasta looduskaitsetegevustele Karula mail

Möödunud aasta esile tõstmist väärivaks sündmuseks oli kindlasti rahvuspargi tegevust mõjutava olulise dokumendi – Karula RP kaitsekorralduskava valmimine. Kaua tehtud kaunike, tuleks tähendada. Meie kaitseplaneerija Kaili Preismann kava koostajana oli töö väga põhjalikult ette võtnud ja julgen kinnitada, et sellise detailsusega kava pole vist ühelgi teisel kaitsealal. Iseküsimus on selles ettenähtud kõigi tegevuste elluviimine, aga eks sellest saa unistada ja tegevusi teostada pärast kava kinnitamist Keskkonnaministeriumis. Muidugi pole sellise kava koostamine kellegi sooloesinemine ja lisaks rahvuspargi töötajatele ning kohalikele aktivistidele osales töös palju eksperte ja teadjamehi Karulast kaugemaltki. Kaitsekorralduskavast sündis lisaks ka lihtsam, nn. „rahvavariant“, mis ilmus trükist käeoleval aastal.

Heameelt teeb Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) projekti edukas läbiviimine Karulas, mille

tagajärjel paraneb ja kaasajastub kõrge loodusväärtusega märgade niitude hooldamine. Aitäh siinkohal projektijuhile Kaire Uibolehele. Projekti eesmärgiks oli taastada vähemalt 40 ha ja hooldada umbes 240 ha Karula väärtuslikest niitudest, mida on kokku veidi üle 500 ha. Oleks vaid inimeste eesmärgid ja püüdlused metssigadele vähegi mõistetavamad.

Unustatud põldude ja karjamaade taastamine ning kasutuselevõtt edenevad siinmail samuti jõudsalt väheste, kuid see-eest seda ettevõtlikumate maaomanike toel. Taastatud ja uuesti põllumajanduslikku kasutusse tagasi on toodud sadu hektareid maid. Kõik asjaosalised ise teavad oma panust ja läbielamisi kõige paremini – siinkohal saan vaid öelda tänusõnad tegijatele. See kõik poleks sündinud ilma kohaliku kogukonna ja rahvuspargi töötajate koostöötä.

Rahvusvahelistest projektidest lõpetati edukalt ka Tartu Ülikooli loodusmuuseumi läbiviidav Interreg IIIA

projekt „Maale õppima – maapiirkondi tutvustav keskkonnahariduse võrgustik Soomes ja Eestis“. Projekti jooksul valmisid Karula olustikku tutvustavad õppepaketid: „Järv elukeskkonnana“ ja „Pinnavormide tekkelugu“ ning õppematerjal teemal „Pärandmaastikud“.

Muudest ettevõtmistest tasuks nimetada Mäekonnu vaatetorni käikuandmist ning sinna lähedale piknikuplatsi rajamist ja Karula RP kontorihoone katuse väljavahetamist.

Olles töötanud LKK Põlva-Valga-Võru regiooni

kollektiivis veidi üle aasta, saan täie veendumusega öelda, et tegu on suure potentsiaali ja laia huvide-spektriga kolleegidega. Usun, et oleme suutelised paljuks, eriti kui eesmäärke veidi korrigeerida.

Allakirjutanu tänu kõigile koostööpartneritele ja meie Karula kollektiivile. Sisustame koos sama toimekalt, huvitavalt ja tulemuslikult käesolevagi aasta.

Urmas Roht
direktor

Talgud Kaika külas

Talgutele tuli lapsed...

Inimesi tuli nii Karula kihelkonna lõuna- kui idapiirilt. Toekamaid töökäsi oli üle kahekümne paari ja lapsepudinaid pealekauba. Selle rahvahulgaga sai veevõtukoha plats kähku puhtaks ning mindi veel ka Haabsaare külje alla Ränna oja pervele, kust samuti veidi võsa koristamist ootas. Talgupäev lõppes supisõõmise ja saunaga Ränna talus.

Juba head mitmed aastad tagasi võttis Jüri Drenkhan oma südameasjaks tule-tõrje veevõtukoha rajamise Kaika külla. Asja on arutatud rahvusparki ja Antsla Vallavalitsuse amet-nikega ja lõpuks on asjad liikuma hakanud. Üheksandal küünlakuu päeval kogunesid Kaika külla talgulised, et tulevase veevõtu-koha ase ette valmistada – sealt võsa maha võtta.

Talgute korraldaja oli Karula Hoiu Ühing. On põhjust loota, et eeloleval suvel saavad vallapoolsed tööd tehtud ja Kaika küla saab lombi, mis ei ole lihtsalt *kunnalump*, vaid meie kandile väga vajalik veesilm.

Suur tänu talgulistele Kolskist, Rebasemõisast, Ähijärvelt, Mähklist, Jõeperast, Kaikast.

Kristi Kalve
Karula Hoiu Ühing

...ja nende vanemaid.

Fotod: Liilia Tali

Rahvusparkis on uus töötaja - kes ja miks?

Nimi: Olivia Till

Vanus: 26 (vist)

Perekonnaseis: vabaabielus, 2 last (Endel 3a ja Õie 1a)

Sündinud ja kasvanud olen kivises (ja külmas) linnas – Tallinnas. Üliõpilasaastad veetsin suuremalt jaolt Tartus, geoloogiat tudeerides. Umbes kolm aastat tagasi tulin ära maale – Karula rahvusparki Ähijärve külla. Siin on hea – lisaks lastele kasvavad peres 17 lammast, 2 siga, 2 küülikut ja kass nimega Mustikas.

Minu ametinimetuseks on loodusharidusspetsialist. Korraldan õueõppetunde, uuendan infotahvleid jpm. Minu lähiaja suuremaks tööks saab loodusklassi kujundamine Ähijärvele.

Kena kevadet!

Ähijärve kontor ja
külastuskeskus on avatud
E-R kell 9-17.

Address:
Ähijärve küla, Antsla vald,
66420 Võrumaa.

Tel. 782 8350
ja 525 1552
Faks 782 8350
loodusvaht 529 0388
niiduspets. 5340 8012
metsaspets. 5334 0871
maa- ja planeeringu-spets.
516 1479

üldine e-post:
polva-valga-voru@lk.ee

Välja antud Sihtasutus
Keskkonnainvesteeringute
Keskus toetusel.

KAASTÖID
JÄRGMISESSE
INFOLEHTE OOTAME
KUNI 30. juuni 2008

VAATA MEID KA
INTERNETIST:
www.karularahvuspark.ee

Tabina mägi asub Mähkli ja Mikile talude piirimail. Ümberringi lage põllu- maa - mäe otsa katab segamets, männi tamme puud. Arvatavasti vana hiie ja Rootsi sõja aegne lahingplats. Ennemalt põl- du kündes leitud vanu münte, esemeid ja luid. Maakündjad on sagedasti oigamisi kuulnud, kui adratera puutunud kivide külge, sellepärast ei julgenud noored sinna kündma minna. Vanad mehed, kes sõjaväes ol- nud, löönud ikka enne kolm risti ette, kui Tabina mäele kündma läinud.

Rääkinud Sile Hint, Sibula talu vanaperemees 1914.a

Ürituste kalender 2008

Laste looduspäev – Antsla ja Lüllemäe kooli põhikooli õpilastele traditsiooniliseks kujunenud päev Karula rahvuspargis. Käiakse looduses, tutvutakse üksteise ning huvitavate loodus- ja pärandkultuuriobjektidega.

Laste looduslaager 8-11. juuni. Laager Antsla, Lüllemäe ja Lepistu kooli loodushuvilistest õpilastele. Toimuvad matkad, looduse teemalised loengud ja võistlusmängud – kõik ikka selleks, et paremini mõista meid ümbritsevat loodust ja tema seadusi. Ürituse korraldab ja viib läbi MTÜ Karula Hoiu Ühing, projekti vedajaks Kristi Kalve.

Käsitööpäev ja simman 19.juuli Kohalikud käsitöömeistrid õpetavad ununema kippuvaid käsitöövõtteid ja toimub siinkandis valminud käsitööesemete näitusmüük/laat. Õhtul mängivad pillimehed Ähijärve ääres tantsumuusikat, kaetakse ka ühine pidulaud. Lauale ootame igäuhe panust! Üritust korraldab MTÜ Karula Hoiu Ühing, eest veab Lilian Freiberg.

Kaika suvõulikuul tulõ 8.-10. põimukuul Karula kihlkunnan Kaikal. Seo om joba 20. kõrd suvõulikuuli pitäq. Kõrraldusõq seokkõrd Kaika kandi inemiseq. Lähemb teedüs:

Tea Treimuth Karula Hoiu Ühing, pääkõrraldaja, 5344 1780, teatreimuth@gmail.com

Jüva Sullõv, Kaika suvõulikooli rektor,

Triinu Ojar, Võro Selts VKKF 533 22 153, triinu.ojar@wi.werro.ee

Maalilaager toimub augustis. Kogenud juhendajate Epp Viirese ja Eve Valperi käe all omandavad nii lapsed kui täiskasvanud teadmisi, kuidas loodust ja maastikku värvidega kujutada. Laager on ennekõike mõeldud kohalikule elanikule s.t. rahvuspargis ja selle ümbruses elavatele inimestele. Täpsem info toimumise ja registreerimise kohta ilmub suvises „Tarupettäis”. Üritust korraldab Karula Hoiu Ühing, projekti veab eest Kaidi Mändla.

Traditsioonilise ehituse koolitus saab toimuma sügisel, arvatavasti septembris. Koolitust korraldab Karula Hoiu Ühing. Täpsem info ilmub järgmises Tarupettäis.

11.aprillil kell 14:00 toimub Mäekonnu vaatetorni juures pidulik torni avamisüritus, kus pakutakse kommi ja nauditakse kauneid vaateid. Kõik on oodatud!

Seoses XX Kaika Suvõulikooli toimumisega Kaika külas ilmub suvine „Tarupettäi“ käesoleval aastal tavalisest hiljem (arvatavasti põimukuu alguses). Suvine number saab olema võrukeelne.

„Tarupettäi“ on koostanud ja toimetanud: Lilian Freiberg ja Pille Tomson

Tarupettäi on loodussõbraliku trükivärviga trükitud vanapaberist valmistatud paberile.